

Pakiet Zdalnych Lekcji 4

DO UŻYTKU W ZDALNEJ TERAPII

Informacje na temat Pakietów Zdalnych Lekcji MED-EL

1. Czym jest Pakiet Zdalnych Lekcji MED-EL?

Pakiety Zdalnych Lekcji MED-EL zawierają informacje opisowe, schematy lekcji, instrukcje, wskazówki dla terapeuty oraz materiały. Można je znaleźć na stronie: <https://blog.medel.pro/>. Terapeuta może wykorzystywać zawarte tam bezpłatne materiały w celu rozwijania umiejętności słuchowych i językowych u dzieci korzystających z technologii wspomagających słyszenie. Pakiety Zdalnych Lekcji MED-EL obejmują działania wybrane spośród Pakietów Lekcji i połączone z informacjami oraz wielopoziomowymi schematami lekcji, z których terapeuta może korzystać do prowadzenia zajęć przez Internet. Pakiety Zdalnych Lekcji są przydatne przy prowadzeniu zdalnej terapii dla rodzin zamieszkających w miejscowościach oddalonych od kliniki, dla których przyjazd na zajęcia stanowi poważny problem.

2. Co jest potrzebne rodzinie?

Rodzina potrzebuje dostępu do internetu i sprzętu, z którego będzie się łączyć z terapeutą. Najlepiej jeśli rodzina ma dostęp do skrzynki mailowej oraz drukarki, ale materiały można również wcześniej wydrukować w ośrodku rehabilitującym i przesłać pocztą. Potrzebne są też nożyczki, taśma klejąca i zszywacz. Rodzice/opiekunowie powinni przed zajęciami zapoznać się ze wskazówkami na temat przygotowania lekcji i zrozumieć na czym będą polegały działania.

3. Czy materiały potrzebne są zarówno terapeutcie jak i rodzinie?

Tak. Celem jest prowadzenie oraz instruowanie rodziców/opiekunów przez terapeutę w taki sposób, aby nabrali umiejętności pracy z dzieckiem w domu. Terapeuta może pomóc podtrzymywać zaangażowanie dziecka w działania przez pokazanie za pośrednictwem kamery, że ma takie same materiały.

4. Jak działa wielopoziomowy schemat lekcji?

Schematy lekcji zawierają sugestie na temat celów z zakresu słuchania, języka mówionego, umiejętności poznawczych i teorii umysłu. W każdej domenie dydaktycznej określonych jest kilka celów. Terapeuta korzysta z ciągłej oceny diagnostycznej dla ustalenia poziomu, na jakim funkcjonuje dziecko, oraz wybrania celów o jeden krok naprzód. Bardziej szczegółową listę umiejętności i celów można znaleźć w broszurze MED-EL *A Child's Journey* (Podróż dziecka).

5. Dla jakiego wieku i poziomu umiejętności dziecka przeznaczone są Pakiety Zdalnych Lekcji?

Cele w każdym z obszarów nauki są w przybliżeniu takie same jak w trzech poziomach celów określonych w Pakietach Lekcji MED-EL. Więcej wiadomości podano w punkcie "Informacje o poziomach" na stronie 6. Wskazówki dla terapeuty opracowano przy założeniu, że dziecko jest w stanie siedzieć z rodzicem/opiekunem i uczestniczyć w częściowo sformalizowanych działaniach opartych na zabawie. Jeżeli nie jest to możliwe, to rodzic/opiekun może zostać przeszkolony przez terapeutę bez dziecka i później poprowadzić działania z dala od ekranu. Dzieci do wieku 10 - 12 lat nadal lubią takie zajęcia. Sugestie co do zmiany poziomu słuchania i języka mówionego są włączone do wskazówek dla terapeuty.

6. Co to są KLUCZOWE STRATEGIE wymienione w schemacie lekcji?

Kluczowe strategie odnoszą się do metod używanych jako pomoc dla dziecka w osiągnięciu celów. Zachęcamy terapeutów do wyjaśnienia rodzicom/opiekunom i modelowania strategii w celu wykorzystania ich podczas zdalnych lekcji. Terapeuta powinien przekazać następnie rodzinie informację zwrotną na temat użytej strategii oraz ewentualne sugestie, co należy poprawić. Strategie są wymienione i opisane na następnych stronach. Każda zdalna lekcja opiera się na ograniczonej liczbie strategii, aby rodzinie łatwiej było się na nich skupić. Filmy wideo pokazujące wiele różnych strategii można znaleźć pod linkiem "Rehabilitacja w domu" ("Rehab at Home") <https://blog.medel.com/tips-and-tricks/>.

7. Dlaczego we wskazówkach dla terapeuty tak często występuje zalecenie "poinstruuuj rodzica/opiekuna"?

Badania wykazują, że dzieci robią szybsze postępy, gdy ich rodzice/opiekunowie są w większym stopniu zaangażowani w rehabilitację. Instruktaż dla rodziców/opiekunów służy do przekazania im przez terapeutę wiedzy, wskazówek, strategii, oceny efektywności strategii i działań, a także do sugerowania zmian w razie potrzeby. W ten sposób rodzice lub opiekunowie nabierają pewności siebie w korzystaniu z tych strategii w codziennym życiu.

8. Jak możemy je wykorzystać?

Pokazy slajdów to po prostu animowane pliki w programie PowerPoint zrobione z wykorzystaniem obrazów i tekstu z książeczki z opowiadaniem lub piosenką. Każdy Pakiet Zdalnych Lekcji zawiera jeden pokaz. Terapeuta może wykorzystać udostępnianie ekranu do kontrolowania prędkości przekazywania treści. Alternatywnie rodzina może załadować pokaz slajdów na tablet lub smartfon. Animacje można oglądać przy pomocy programu PowerPoint (na urządzeniach z systemem Windows lub Android) lub keynote (na urządzeniach Apple). Jeżeli używane są inne aplikacje, to należy wybrać wersję "bez animacji". Terapeuci pracujący z rodzinami używającymi innego języka niż angielski mogą dostosować materiał przez wybranie "edytuj mimo to" i przetłumaczenie tekstu.

Rozpoczęcie zdalnej terapii

Podstawowe przygotowania

1. Sprawdź, jakie środki techniczne będą używane przez ciebie i rodzinę. Podstawowe wymagania dla rodziny:
 - Komputer (lub tablet/telefon, jeżeli brak komputera)
 - Kamera internetowa + mikrofon (wbudowany lub zewnętrzny)
 - Szybkie połączenie internetoweDodatkowe wymagania dla terapeuty poza wymienionymi powyżej:
 - Słuchawki z mikrofonem
 2. Sprawdź dostępne narzędzia do wideokonferencji i ustal, które będą najlepsze.
 3. Ustal osobę, która będzie ci pomagała w rozwiązywaniu ewentualnych problemów technicznych.
-

Na tydzień przed zaplanowaną lekcją

1. Sprawdź, czy rodzina dysponuje odpowiednim sprzętem i umiejętnością posługiwania się narzędziem do wideokonferencji.
 2. Przygotuj pomieszczenie do terapii. Podstawowe wymagania wobec pomieszczenia do terapii:
 - Wybierz prywatne, ciche pomieszczenie.
 - Ustaw stół i kamerę tak, aby oświetlenie twojej twarzy było jak najlepsze.
 - Zminimalizuj wizualne elementy rozpraszające w tle (preferowana jest gładka ściana).
 3. Prześlij e-mailem schemat lekcji i wszystkie materiały do wydrukowania (lub w razie potrzeby wydrukuj je i prześlij pocztą).
 4. Wykonaj połączenie próbne w celu potwierdzenia, że sprzęt jest gotowy, a rodzina ma niezbędne materiały (papierowe i inne, wymienione w schemacie lekcji).
 5. Ustal dogodny czas na przeprowadzenie lekcji.
-

Na dzień przed lekcją

1. Skontaktuj się z rodziną i potwierdź zdalne spotkanie, sprawdź, czy mają przygotowane wszystkie materiały do lekcji i spytaj, czy mają jakieś pytania. Rodzice/opiekunowie powinni przeczytać zawczasu instrukcję przygotowania lekcji, aby zrozumieć, co należy robić w każdym działaniu.
 2. Przygotuj wszystkie materiały potrzebne do lekcji. (Większość działań udaje się najlepiej wtedy, gdy terapeutka i rodzina mają takie same lub podobne materiały.)
 3. Sprawdź, czy osoba do pomocy technicznej jest dostępna.
-

Lekcja

1. Zatelefonuj do rodziny.
 2. Połącz się przez sieć, poczekaj na zestawienie połączenia i sprawdź, czy komunikacja audio i wideo działa prawidłowo.
 3. Pokieruj i poprowadź rodzinę przez działania zawarte w schemacie lekcji. Podstawowe zasady zdalnej terapii:
 - Wyjaśnij cele działania.
 - Modeluj strategie i objaśniaj, w jaki sposób i dlaczego z nich korzystasz (pamiętaj o patrzeniu w kamerę).
 - Zachęć rodzinę do zamiany ról i uważnie obserwuj, aby móc udzielać wskazówek.
 - Określ, co rodzina robiła prawidłowo.
 - Omów, jak reagowało dziecko.
 - Zasugeruj, co jest do poprawy (jeśli trzeba).
 4. Zakończ lekcję podsumowaniem i dyskusją.
 5. Poproś rodzinę o informacje na temat ewentualnych problemów technicznych.
-

Kluczowe strategie dla rozwijania umiejętności słuchowych

URZĄDZENIA SŁUCHOWE MUSZĄ BYĆ NOSZONE I WŁĄCZONE PRZEZ CAŁY DZIEŃ

Urządzenia słuchowe muszą być włączone przez cały czas kiedy dziecko nie śpi. Codziennie należy dla każdego urządzenia przeprowadzać próbę funkcjonalną słuchania (test głosek Linga), aby była pewność, że działa optymalnie.

PODEJDŹ BLIŻEJ DO MNIE

Osoba mówiąca powinna świadomie zbliżyć się do procesora dźwięku, aby sygnał akustyczny był wyraźny. Dla początkujących słuchaczy optymalna odległość wynosi od 30 do 50 cm.

"HACZYKI SŁUCHOWE"

Słowa wyrażające emocje, np. *Popatrz!, Ła!, Ojej!* powinny być używane z naciskiem, żeby przyciągnąć uwagę słuchową dziecka. Słowa te pobudzają obszar słuchowy w mózgu, aby był gotowy do wysłuchania tego, co zostanie powiedziane za chwilę.

MÓW, MÓW, MÓW

Obszerne modele językowe dostarczane dziecku służą do nauki i dają mu możliwość kopiowania. Osoba prowadząca powinna świadomie starać się mówić o tym, co właśnie robi, widzi, słyszy i myśli (mówienie do siebie) oraz mówić o tym, na co patrzy dziecko, co robi, co prawdopodobnie słyszy i myśli (mówienie równoległe).

MAMY TO SAMO NA MYŚLI

Osoba prowadząca powinna świadomie starać się określić, o czym myśli dziecko i skomentować to, aby myśli te zostały wyrażone słowami. Dziecko może przykładowo patrzeć przez okno, a osoba prowadząca może to skomentować: "Myślę, że chciałabyś pobawić się na dworze. Ale... ojej! Pada deszcz."

AKCENTOWANIE AKUSTYCZNE

Osoba mówiąca może wykorzystać kilka metod, aby język mówiony był bardziej interesujący dla słuchacza. Metody te obejmują tzw. mowę matczyną, parentezę, bardziej zróżnicowaną tonację (melodyjne dźwięki), nieco wolniejsze tempo, rozmyślne używanie pauz, a także nacisk na ważne słowa przez umieszczenie ich na końcu zdania lub wypowiedzenie ich w inny sposób.

PO PIERWSZE SŁUCHANIE

Słuchanie mówionych słów powinno mieć pierwszeństwo przed innymi informacjami dostarczanyimi dziecku za pośrednictwem wzroku lub dotyku, aby zapewnić pobudzenie obszaru słuchowego w mózgu przez dźwięki i głos. Strategia ta wspomaga zdolność dziecka do zwracania uwagi na język mówiony, a później do rozumienia go. Przykładem może być schowanie zabawki do miękkiej torby i mówienie o zabawce, zanim się ją pokaże dziecku.

STOSUNEK SYGNAŁ/SZUM – OTOCZENIE AKUSTYCZNE

Elementy otoczenia powinny być w przemyślany i świadomy sposób skonfigurowane tak, aby szum tła był wyraźnie cichszy niż głos osoby mówiącej. Na przykład, okna powinny być zamknięte, aby hałas uliczny był wytłumiony, a telewizję i muzykę należy wyłączyć. W optymalnych warunkach akustycznych głos osoby mówiącej powinien być o 15 do 25 dB głośniejszy niż szum tła.

CZEKAJ, CZEKAJ I POCZEKAJ JESZCZE TROCHĘ

Osoba prowadząca podaje obszerne modele językowe (MÓW, MÓW, MÓW), a potem czeka mając nadzieję, że zachęci to dziecko do włączenia się w konwersację. Oczekiwanie, że dziecko będzie mówić realizowane jest przez czekanie w ciszy, nachylenie się w stronę dziecka, uśmiech i potakiwanie.

CO TO SĄ KLUCZOWE STRATEGIE?

Strategie opisane na kolejnych stronach mają za zadanie wzmocnić zdolność rozwoju słuchania oraz języka mówionego przy wykorzystaniu urządzeń wspomagających słyszenie. Terapeuci i nauczyciele powinni modelować różne strategie na każdej lekcji oraz instruować opiekunów, jak stosować te strategie w warunkach domowych, aby pomóc dziecku we włączeniu słuchania oraz języka mówionego we wszystkie aspekty życia.

Kluczowe strategie dla rozwijania umiejętności słuchowych

SABOTAŻ

Należy stworzyć lub zaaranżować problem bądź trudną sytuację, w której dziecko będzie miało okazję porozumiewać się na ten temat. Można oczekiwać, że dziecko będzie próbowało rozmawiać o problemie lub zwróci się o pomoc w jego rozwiązaniu. Przykładem może być umieszczenie ulubionej zabawki dziecka wysoko, poza jego zasięgiem.

ROZSZERZANIE I ROZBUDOWYWANIE

Wypowiedź dziecka należy powtórzyć z prawidłowymi znacznikami gramatycznymi (Rozszerzanie) lub dodać dalszą część informacji (Rozbudowywanie). Na przykład, gdy dziecko powie "dzidzia kąpiel" odpowiedź z rozszerzeniem brzmi: "Tak, to jest kąpiel dla dzidzi", a odpowiedź z rozbudowaniem: "Tak, włóżmy dzidzię do jej kąpeli".

SŁUCHOWE SPRZĘŻENIE ZWROTNE

Należy oczekiwać, że dziecko będzie próbowało kopiować model dźwięku, słowa lub zdania wypowiedzianego przez osobę prowadzącą. Strategia ta daje dziecku możliwość usłyszenia najpierw prawidłowej produkcji, a bezpośrednio potem porównania jej brzmienia w jego wykonaniu. Oczekiwanie, że dziecko spróbuje naśladować osobę prowadzącą wymaga wyraźnej wypowiedzi i czekania (CZKAJ, CZKAJ, CZKAJ I POCZEKAJ JESZCZE TROCHĘ).

MÓJ GŁOS MA ZNACZENIE!

Każda, nawet niewielka próba produkcji dźwięku lub słowa przez dziecko powinna zostać zaakceptowana i doceniona. Akceptacja pomaga dzieciom zrozumieć znaczenie używania przez nie głosu i stanowi motywację do częstszego ćwiczenia mowy. Połącz tę strategię z ROZSZERZANIEM I ROZBUDOWYWANIEM przez wyraźne powtórzenie lub przybliżenie słowa.

UŻYWAJ ALTERNATYW

Dostarczanie modeli językowych odbywa się przez zadawanie dziecku pytań wyboru, aby mogło podjąć decyzję i skopiować model. Na przykład: "Chcesz jabłko czy banana?", albo dla bardziej zaawansowanego dziecka: "Chcesz duże czerwone jabłko czy małe zielone jabłko?"

BUDUJ PAMIĘĆ SŁUCHOWĄ

W miarę rozwoju umiejętności dziecka należy świadomie zwiększać liczbę elementów informacji, które dziecko ma usłyszeć i zapamiętać. Z latami doświadczenia słuchowego następuje stopniowy wzrost od jednego, krytycznego elementu informacji na końcu zdania do czterech lub więcej elementów informacji zawartych w zdaniu lub zdaniach. Przykładem pierwszego poziomu pamięci słuchowej może być: "Znajdź psa." Przykładem czwartego poziomu pamięci słuchowej może być: "Schowaj klucze taty pod książką."

PODSUMOWANIE SŁUCHOWE

Dobrze znana piosenka, fraza lub zdanie może być dla dziecka okazją do zademonstrowania, że je rozpoznaje i może się przyłączyć. Osoba prowadząca rozpoczyna piosenkę lub zdanie, zatrzymuje się przed końcem i czeka aż dziecko dokończy frazę. Przykładem może być kołysanka: "Aaa, kotki..."

MUZYKA, MUZYKA, MUZYKA

Należy zadbać o to, żeby dziecko miało kontakt z muzyką i śpiewem, szczególnie w postaci łatwych piosenek i rymowanek dla dzieci. Śpiewanie jest naturalną formą AKCENTOWANIA AKUSTYCZNEGO, stymuluje wiele obszarów mózgu. Powtórzenia w piosenkach dla dzieci ułatwiają naukę słownictwa i budowy zdania.

KSIĄŻKI, KSIĄŻKI, KSIĄŻKI

Wspólne czytanie książek, proces, w którym osoba dorosła zachęca dziecko do interakcji podczas czytania, może służyć do rozwijania u dziecka słownictwa, składni, wiedzy ogólnej oraz rozumienia myśli, uczuć i poglądów innych osób, a także umiejętności czytania i pisania. Przykładem strategii wspólnego czytania książek może być dodawanie przez osobę prowadzącą jednego lub dwóch komentarzy na stronie i CZEKANIE na komentarz dziecka. Regularne wspólne czytanie książek jest bardzo wskazane.

Informacje o poziomach

Wskazuje cele słuchowe

Wskazuje cele dla języka mówionego

Wskazuje cele poznawcze oraz odnoszące się do Teorii Umysłu

JAK WYBRAĆ POZIOM?

POZIOM 1

Dziecko uczy się słuchać, zwracać uwagę i rozumieć **1 element** informacji. Język mówiony jest prezentowany dziecku w prostych, krótkich zdaniach z wykorzystaniem technik akcentowania akustycznego, aby ułatwić dziecku zwrócenie uwagi na nową informację.

Dziecko używające **pojedynczych słów**, posiada zasób słownictwa liczący do 200 wyrazów i może zacząć łączenie słów w kombinacje dwuwyrazowe. Dziecko zaczyna używać różnych samogłosek i spółgłosek.

"Poznanie" odnosi się do sposobu, w jaki się uczymy oraz zdobywamy wiedzę i zrozumienie naszego świata. Pragmatyka dotyczy społecznego używania języka i jest ściśle związana z komunikacją interakcyjną. Obejmuje tzw. **Teorię umysłu**. "Teoria umysłu" odnosi się do umiejętności myślenia, którą rozwijamy z upływem czasu, w celu objaśnienia i przewidywania zachowań własnych oraz innych osób. Niektóre umiejętności poznawcze i odnoszące się do Teorii Umysłu mają charakter rozwojowy; rozwijają się w miarę jak dziecko rośnie. Jednakże zależność między wieloma umiejętnościami poznawczymi, z zakresu Teorii Umysłu oraz językowymi jest skomplikowana. W początkowych latach życia dziecka każda z tych umiejętności w zmieniającym się stopniu wywiera wpływ na pozostałe. Starsze dziecko pracujące na poziomie 1 może już dysponować bardziej zaawansowanymi umiejętnościami poznawczymi oraz z zakresu Teorii Umysłu i wymagać lepszych umiejętności językowych do wyrażenia siebie. Odwrotnie, młodsze dziecko pracujące na poziomie 3 może być pod względem rozwojowym niegotowe do sprostania niektórym celom z zakresu Teorii Umysłu.

POZIOM 2

Dziecko uczy się słuchać, zwracać uwagę i rozumieć **2 elementy** informacji. Język mówiony jest prezentowany dziecku w dłuższych zdaniach z wykorzystaniem Technik Akcentowania Akustycznego, aby zachęcić dziecko do zwrócenia uwagi na wszystkie informacje w zdaniu.

Dziecko tworzy **kombinacje 2 do 3 słów**, posiada zasób słownictwa liczący 200 do 2000 wyrazów i zaczyna używać niektórych znaczników gramatycznych. Dziecko używa wszystkich samogłosek i spółgłosek z wczesnego etapu rozwoju mowy.

POZIOM 3

Dziecko jest wprawnym słuchaczem uczy się zwracać uwagę, rozumieć i pamiętać **3 elementy** informacji. Język mówiony jest prezentowany dziecku w zróżnicowanych, złożonych zdaniach z wykorzystaniem Technik Akcentowania Akustycznego, dla zachęcenia dziecka do zwrócenia uwagi na elementy gramatyczne w zdaniu.

Dziecko tworzy **zdania z 4 do 5 słów oraz pytania**, posiada zasób słownictwa liczący ponad 2000 wyrazów i używa wielu różnych znaczników gramatycznych. Dziecko stopniowo opanowuje spółgłoski z późniejszego etapu rozwoju mowy.

Data:

Nazwisko i imię: Wiek: Wiek słuchowy:

DZIAŁANIE	CELE						
6 głosek:	ucho lewe	a	u	i	sz	s	m
	ucho prawe	a	u	i	sz	s	m

			
ROBIMY MAŁPKĘ MATERIAŁY • Małpki A1	- Dziecko identyfikuje 1 obiekt: - części ciała - Identyfikuje 2 obiekty: - przymiotnik + część ciała - Wykonuje polecenia zawierające słowa dotyczące czasu i kolejności	- Dziecko oznacza części ciała - Używa kombinacji słów: - małpka + część ciała - przymiotnik + część ciała - Używa czasowników niedokonanych (np. skacze)	Dziecko mówi o stanie fizycznym innych osób
BINGO Z MAŁPKAMI MATERIAŁY • Małpki L1 L2 A2 lub • Małpki L3 A2 • Małpki A2 Banany	- Dziecko identyfikuje czasownik - Zwraca uwagę na czasownik i przedmiot - Rozróżnia podmiot w liczbie pojedynczej i mnogiej	- Dziecko powtarza lub oznacza czasowniki - Wypowiada kombinacje słów - Dopasowuje czasownik do podmiotu	Dziecko mówi, co jest prawdziwe, a co nie jest
5 MAŁYCH MAŁPEK MATERIAŁY • Małpki A3 lub Małpki A3 Pokaz slajdów	- Dziecko porusza się do rytmu piosenki - Rozpoznaje rytm lub melodię muzyki/piosenki - Uzupełnia sekwencję działania przez piosenkę	- Dziecko uzupełnia w piosence ostatnie słowo wersu - Śpiewa 2 do 3 słów z wersu - Używa zaimków	Dziecko mówi o uczuciach innych osób
GDZIE SCHOWAŁA SIĘ MAŁPKA? MATERIAŁY • Małpki A4	- Dziecko identyfikuje 1 lub 2 obiekty: - meble - Identyfikuje przedmiot na podstawie opisu	- Dziecko używa słownictwa dotyczącego mebli - Używa przymyka: <i>pod</i> - Formułuje zdania opisowe	Wstrzymuje informację dla efektu

DZIAŁANIE

1. Robimy małpkę

PRZYGOTOWANIE

Wydrukujcie materiały na grubym papierze.

Dziecko ma zamiar zrobić małpkę z pomocą rodzica/opiekuna. Terapeuta przygotowuje małpkę przed lekcją i pokazuje dziecku gotową zabawkę. Można jej użyć w celu utrzymania uwagi dziecka podczas wykonywania tego działania.

MATERIAŁY

- Małpki A1
- Nożyczki, taśma, klej, zawlecзки, kredki

INSTRUKCJA

1. Razem z dzieckiem wytnijcie kawałki małpki.
2. Mów o każdej z części podczas wycinania.
3. Na zmianę pokolorujcie części ciała małpki. Postarajcie się, żeby każdy kawałek był innego koloru.
4. Zdecydujcie, w jaki sposób połączyć części w całość. Można to zrobić taśmą, klejem lub przy pomocy zawleczek. Następnie, w trakcie składania małpki, mów, które kawałki są ci potrzebne.
5. Zamieniajcie się rolami bawiąc się gotową małpką.

KLUCZOWE STRATEGIE

BUDUJ PAMIĘĆ SŁUCHOWĄ: Z czasem próbuj świadomie zwiększać ilość informacji, na które dziecko powinno zwrócić uwagę przez słuchanie. Dla początkującego słuchacza zadanie polega na znalezieniu części ciała. *Znajdź stopę.* Następny poziom to pytanie o kolor oraz część ciała. *Weźmy teraz zielone ramię.* Aby jeszcze zwiększyć stopień trudności, można poprosić o dwie części ciała i dodać czynnik czasu. *Myślę, że powinniśmy pokolorować głowę na niebiesko, a potem zrobić ogon.*

"HACZYKI SŁUCHOWE": Utrzymanie uwagi dziecka przez cały czas lekcji może być trudne. Stosowanie "Haczyków Słuchowych" jest skutecznym sposobem podtrzymywania uwagi słuchowej. Terapeuta może pomagać przez pokazywanie wcześniej zbudowanej małpki i używanie pobudzających słów. *Popatrz! Moja małpka ma długi ogon.* Aby ponownie zachęcić dziecko do działania, rodzice/opiekunowie mogą posłużyć się tą samą strategią przez pokazywanie ekranu i komentowanie. *Ła! Super małpka. Dokończmy robić naszą.*

KLUCZOWE STRATEGIE

PODSUMOWANIE SŁUCHOWE I UŻYWAJ ALTERNATYW: Podsumowanie Słuchowe daje dziecku okazję dokończenia znanego zdania, wyrażenia tego, co dziecko wie, oraz ćwiczenia mowy. W trakcie budowania małpki zacznij pytanie wyboru i zatrzymaj się przed ostatnim słowem lub słowami. *Chcesz tę brązową stopę czy tę ... (czerwoną stopę)?* Zachęć dziecko do dokończenia pytania przez intonację wznoszącą i wyczekujące spojrzenie.

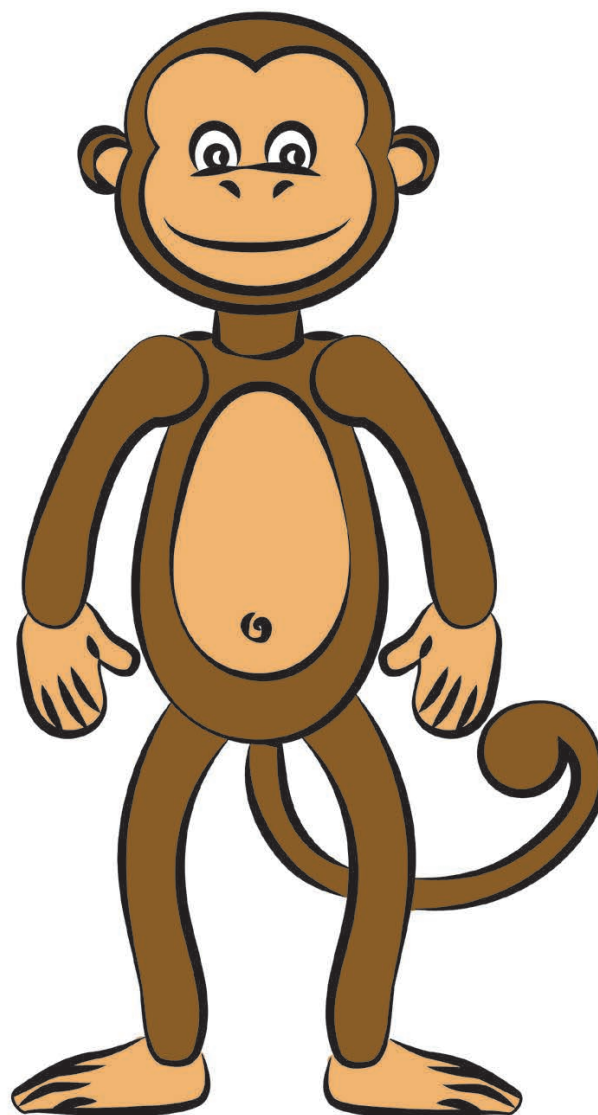
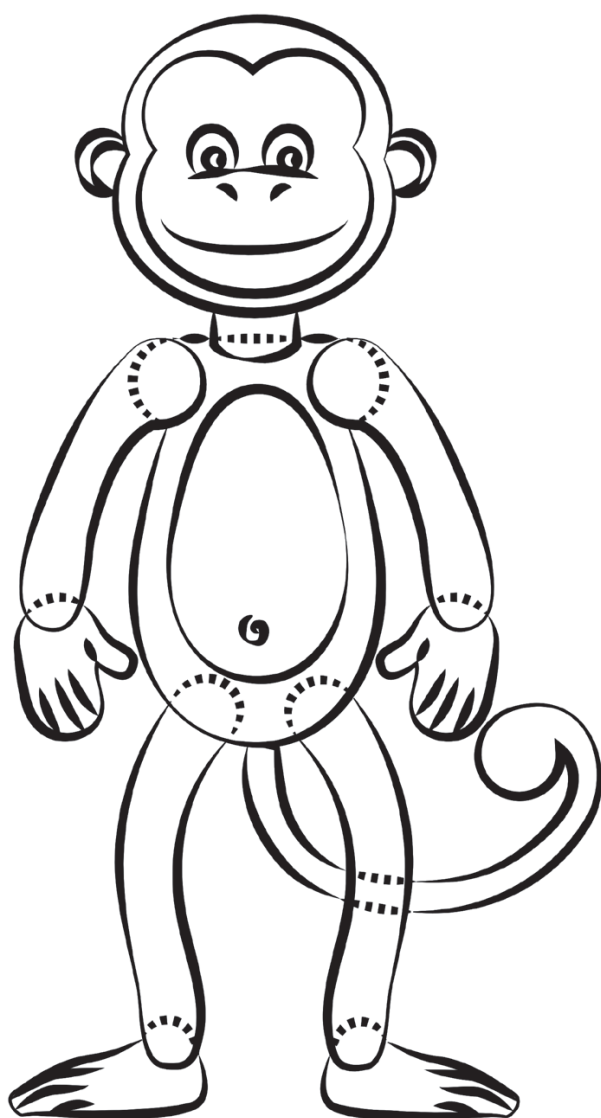
AKCENTOWANIE AKUSTYCZNE: Języki, w których czasownik z reguły występuje na końcu zdania, nazywane są również językami z dominującym czasownikiem, gdyż orzeczenie znajduje się w miejscu akcentowanym akustycznie w sposób naturalny. W polskim, w miarę wydłużania zdania, czasownik może być dla dziecka trudny do wychwycenia spośród otaczających słów. Zamieniajcie się rolami bawiąc się małpką i używając różnych słów oznaczających działanie. Inni uczestnicy zabawy mogą zgadywać, co małpka robi. W ten sposób czasownik znajdzie się w pozycji akcentowanej akustycznie. *Myślę, że małpka podskakuje.* W miarę rozwoju umiejętności dziecka można zredukować Akcentowanie Akustyczne czasownika i modelować bardziej skomplikowany język wypowiedzi przez dodanie elementów opowiadania. *Myślę, że małpka macha nam na do widzenia, ponieważ wyjeżdża na wakacje.*

KLUCZOWE STRATEGIE

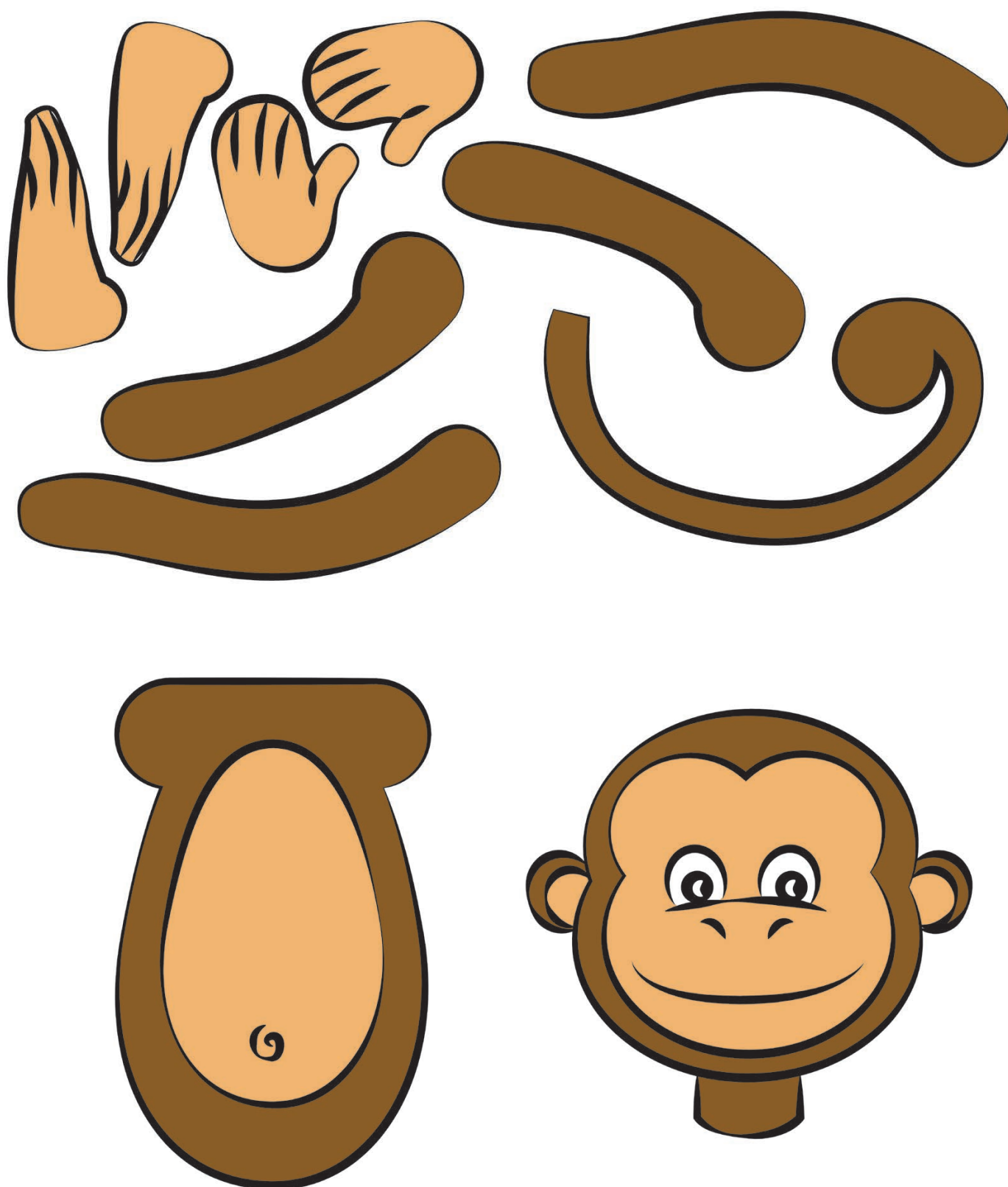
"HACZYKI SŁUCHOWE" i MÓW, MÓW, MÓW: Używaj "Haczyków Słuchowych" dla przyciągnięcia i utrzymania uwagi dziecka podczas używania małpki do zabawy w czynności z zamianą ról. "Haczyki Słuchowe" niosą ze sobą suprasegmentalne informacje, które mogą dawać dziecku wskazówki na temat uczuć. Podaj więcej informacji, aby dziecko mogło łatwiej połączyć uczucia z ich przyczyną, a potem porównaj emocje z czymś, co jest dziecku dobrze znane. *Ła! Popatrz jak ta małpka ciągle skacze i skacze. Uff! Musi być już zmęczona. Jak ty po skakaniu na trampolinie.*

1. Robimy małpkę

1. Robimy małpkę

DZIAŁANIE

2. Bingo z małpkami

PRZYGOTOWANIE

Wydrukujcie banany i karty na grubym papierze.

Każdy z graczy powinien dostać planszę do Bingo z małpkami, również wydrukowaną na grubym papierze. Wytnijcie banany.

INSTRUKCJA

Macie zamiar zagrać razem w bingo.

1. Rodzic/opiekun i dziecko powinni wyciąć karty razem. Opowiadaj o tym, co robią poszczególne małpki. Podnieś kartę do kamery, żeby pokazać ją terapeutce. Terapeuta może znaleźć tę samą kartę i znów opowiedzieć, co robi małpka.
2. Ułóżcie karty w plik obrazkami w dół.
3. Każdy gracz otrzymuje inną planszę do bingo.
4. Gracze rozdzielają między siebie karty z bananami, po kilka dla każdego.
5. Terapeuta zaczyna pobierając kartę z pliku i – nie pokazując jej – opowiada, co robi małpka.
6. Kto ma taką małpkę na swojej planszy, kładzie na niej banana.
7. Każdy kolejno pobiera kartę z pliku i opowiada o tym, co robi małpka.
8. Pierwszy gracz, który będzie miał 3 banany w jednej linii, pionowej, poziomej lub skośnej, wygrywa grę.

MATERIAŁY

- Małpki L1 L2 A2 lub Małpki L3 A2 (dla zaawansowanych słuchaczy)
- Małpki A2 Banany

KLUCZOWE STRATEGIE

BUDUJ PAMIĘĆ SŁUCHOWĄ I AKCENTOWANIE AKUSTYCZNE: Jeżeli korzystamy z materiałów Małpki L1 L2 A2, to dziecko musi usłyszeć tylko jeden element informacji, aby znaleźć właściwą małpkę. Chodzi o czasownik. Dla początkującego słuchacza umieść czasownik na końcu krótkiego zdania i w razie potrzeby dodaj dźwięk. *Małpka śpi. (Chrrr).* Jeśli to zadanie jest zbyt łatwe, zbuduj dłuższe zdanie z akcentowaniem akustycznym czasownika i zachęć dziecko do powtórzenia zdania przed spojrzeniem na planszę. *Małpka śpi na poduszce.* Jeżeli korzystamy z materiałów Małpki L3 A2, to dziecko musi usłyszeć dodatkową informację, żeby się dowiedzieć, czy ma szukać jednej małpki czy dwóch. Mów trochę wolniej, aby uwidatnić znaczniki gramatyczne.

"HACZYKI SŁUCHOWE": Możesz przyciągnąć uwagę słuchową dziecka używając najpierw wyraźnego i podekscytowanego języka. *Moja kolej!... Małpka je.* "Haczyki Słuchowe" przygotowują obszar mózgu odpowiedzialny za słuch do słuchania tego, co będzie dalej. W zdalnej wersji gry można trafić na drugą taką samą kartę. Jest to dobra okazja do użycia "Haczyka Słuchowego". *O nie! Mieliliśmy już taką kartę.* Weź inną. "Haczyki Słuchowe" pomagają dzieciom zrozumieć emocje występujące podczas gry. *Hura! Mam trzy banany w jednym rzędzie.*

KLUCZOWE STRATEGIE

PODSUMOWANIE SŁUCHOWE: Zdalna terapia pomaga dzieciom w rozwijaniu rozumienia dostępu do wiedzy. Jest to umiejętność z zakresu teorii umysłu, którą wykorzystujemy w celu ustalenia, jakie informacje znane są już innym osobom, a jakie musimy im przekazać. Gdy przy pobieraniu kart przyjdzie kolej na dziecko, rodzic/opiekun może mu pomóc używając słów określających, co inne osoby wiedzą lub czego nie wiedzą. *Pani (imię terapeuty) nie widzi twojej karty, więc musisz powiedzieć: "Małpka ..."* Użyj intonacji wznoszącej i zrób pauzę oczekując, że dziecko dokończy zdanie.

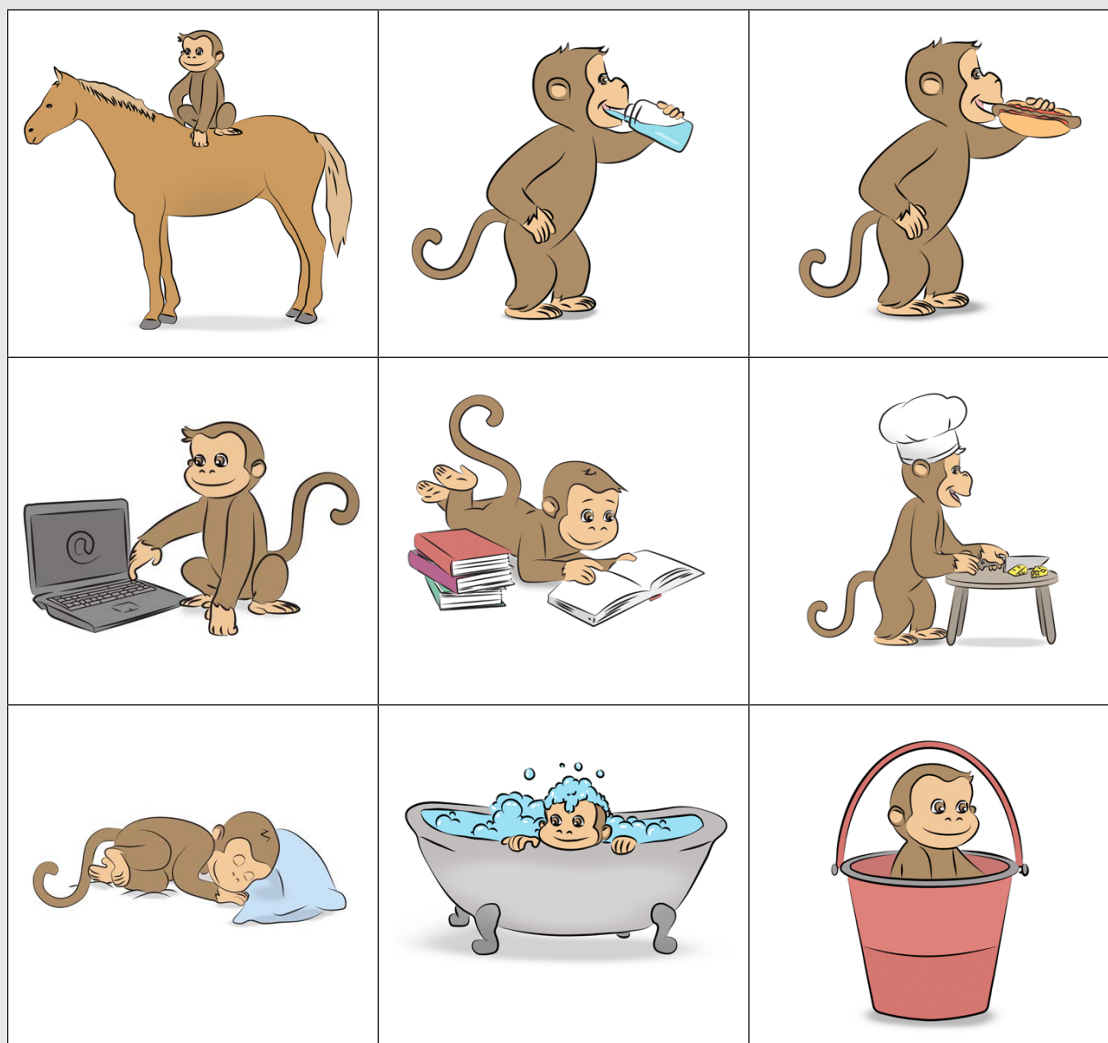
ROZSZERZANIE I ROZBUDOWYWANIE: Przy każdej wypowiedzi dziecka rozszerz ją dla zaakcentowania znaczników gramatycznych. *Małpka pije.* Alternatywnie, osoba dorosła może rozbudować tę wypowiedź w celu zaakcentowania nowych informacji, które dziecko będzie mogło włączyć do zdania następnym razem. *Tak, myślę, że małpka pije mleko.*

KLUCZOWA STRATEGIA

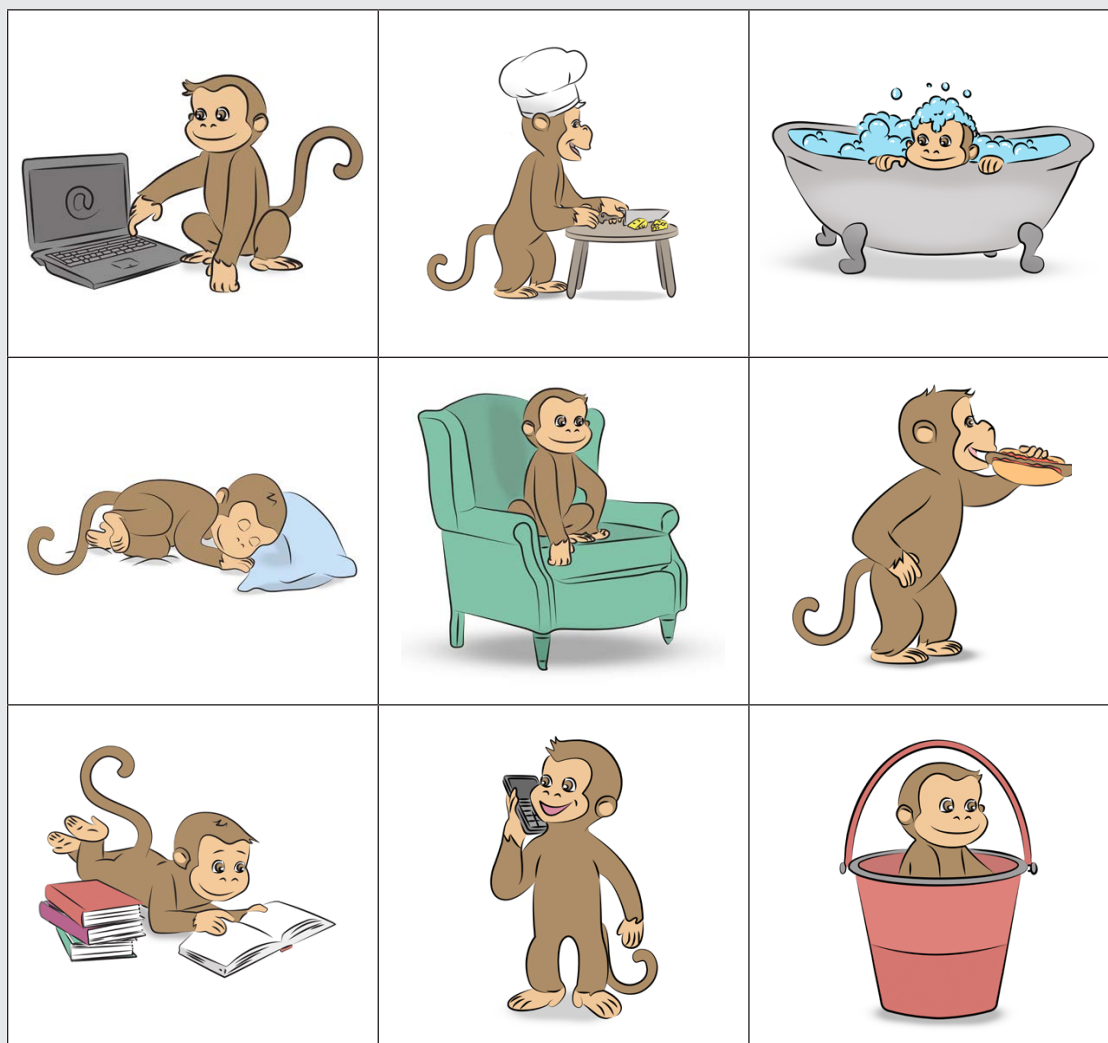
MÓW, MÓW, MÓW: Cieszcie się pięknymi obrazkami małpek. Opowiedz o tym, co robią prawdziwe małpy i zaakcentuj humor. *Ta jest bardzo śmieszna. Małpka śpi na poduszce. Prawdziwe małpki śpią, ale nie w łóżku. Małpki śpią na drzewach. Ciekawe w jakich krajach żyją małpki. Musimy sprawdzić.* Można znaleźć książkę o małpach w bibliotece lub w online.

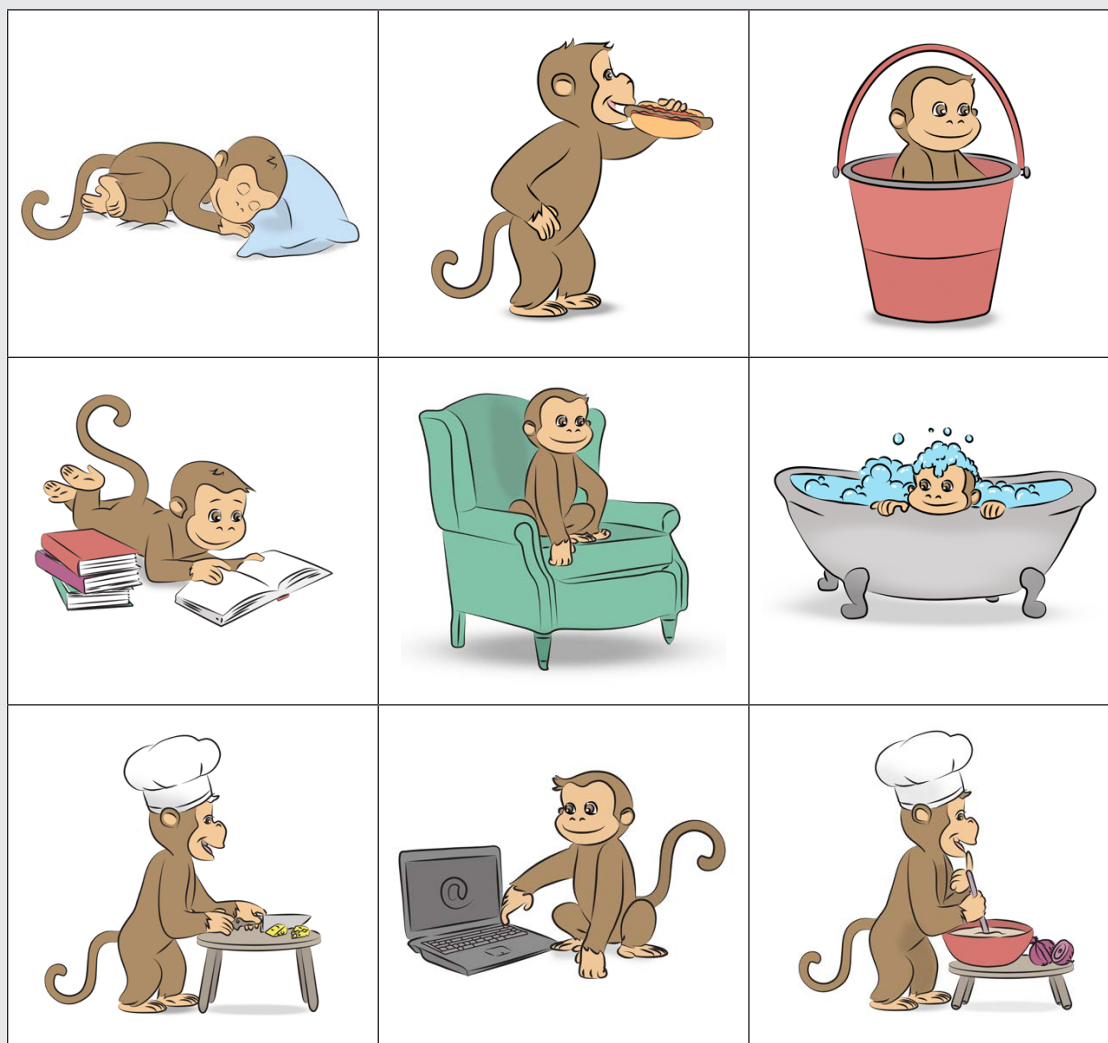
2. Bingo z małpkami

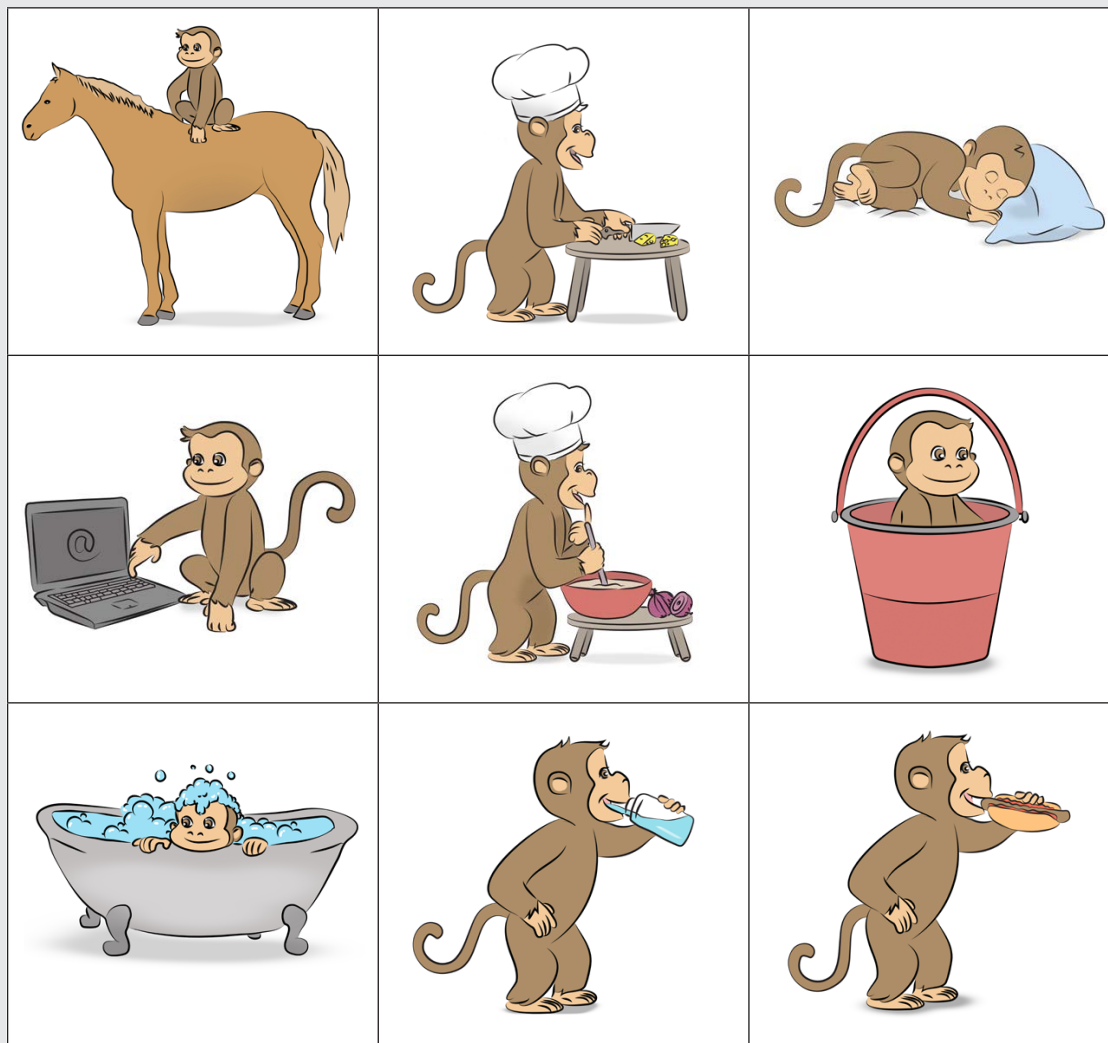
2. Bingo z małpkami

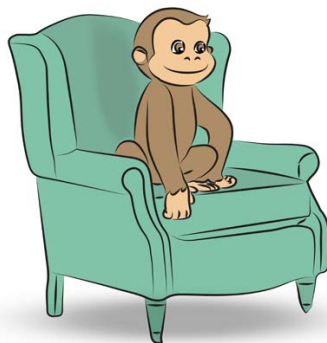
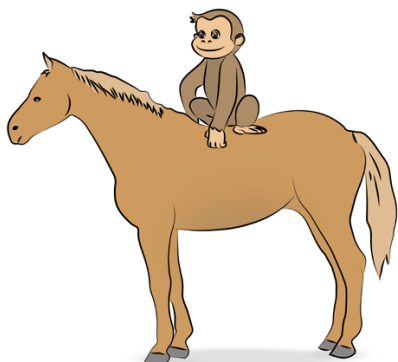
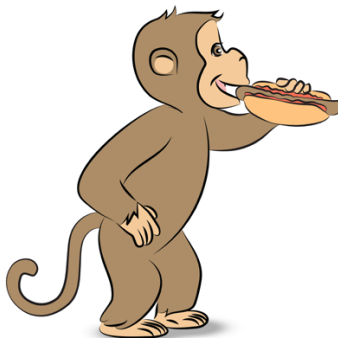
2. Bingo z małpkami

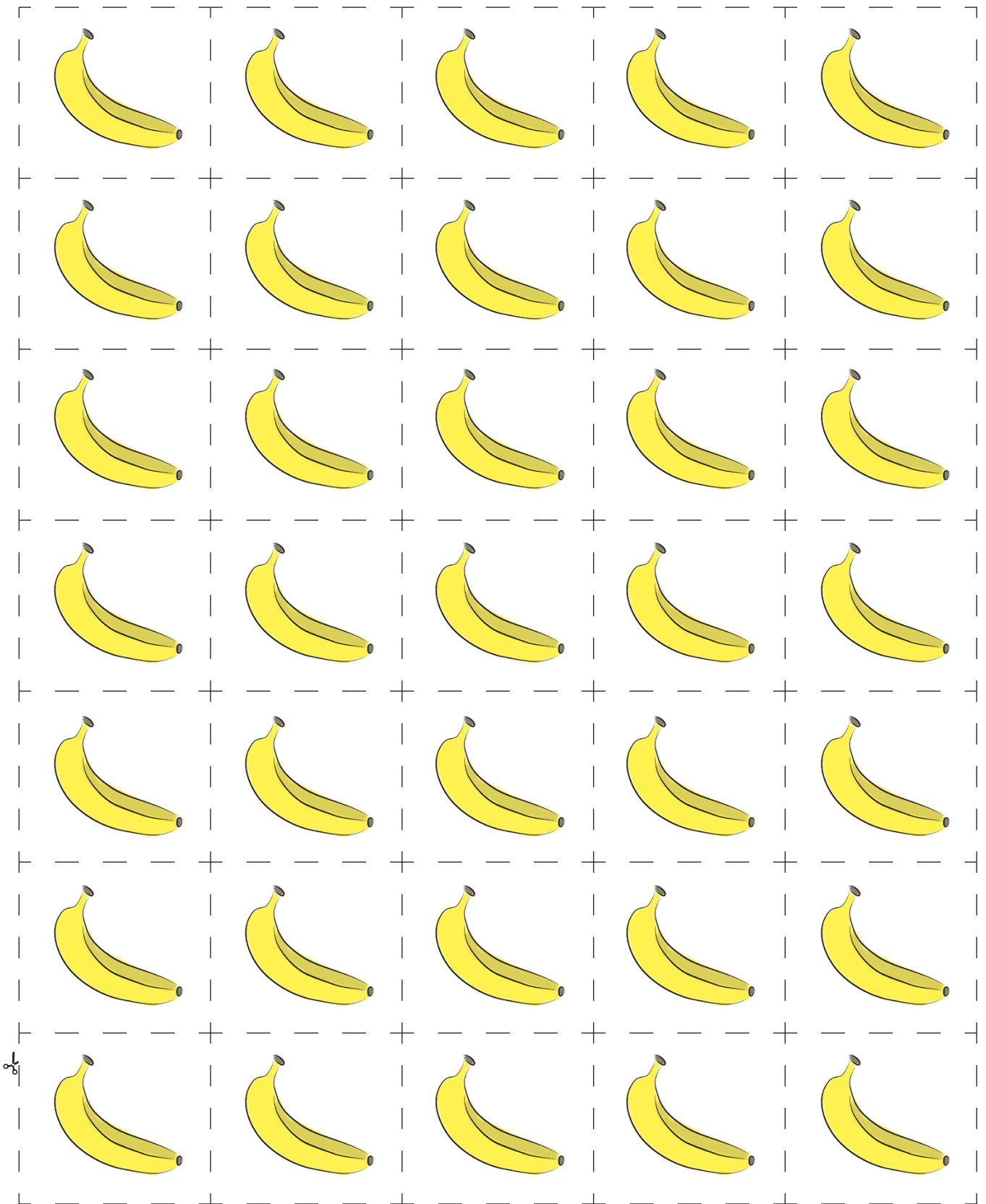
2. Bingo z małpkami

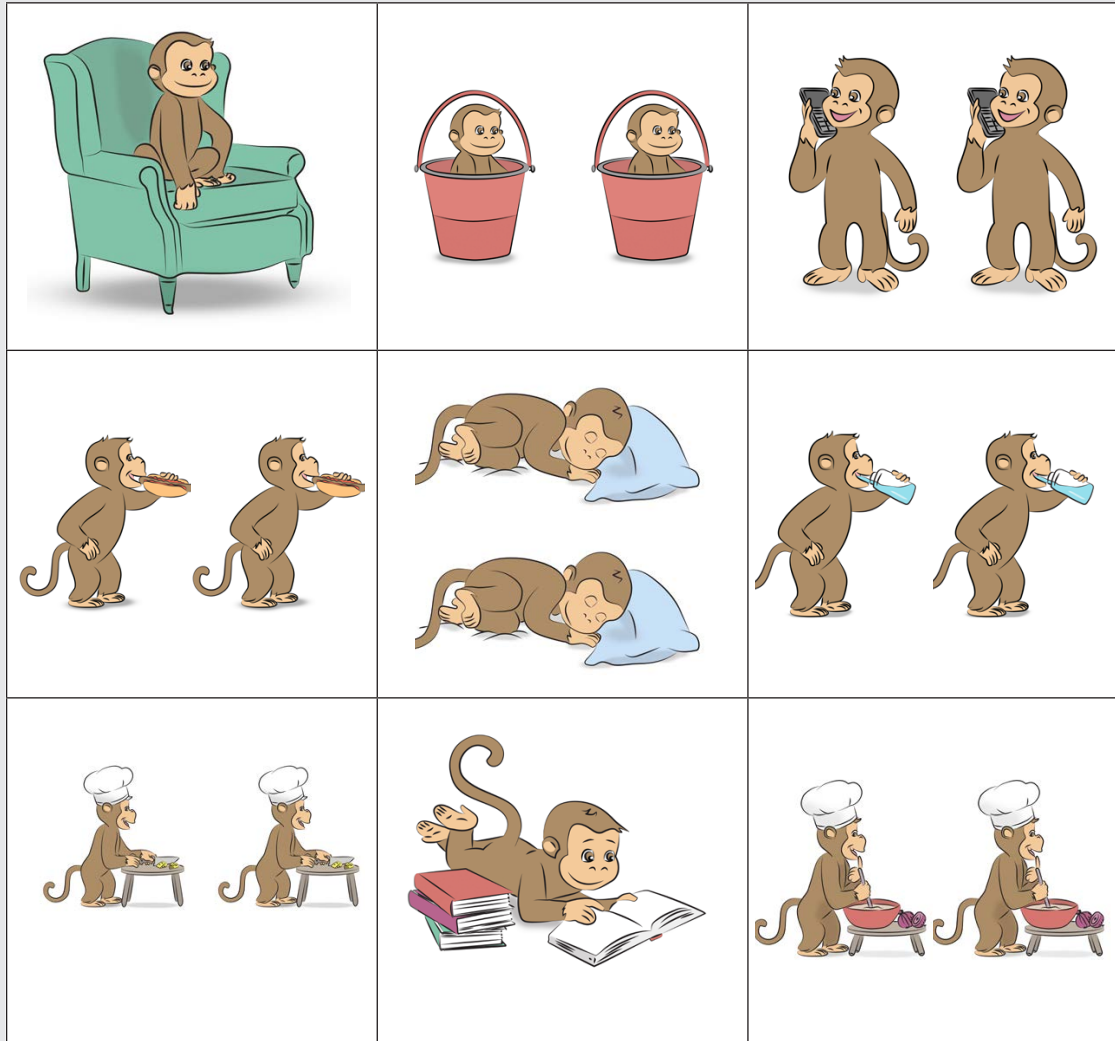
2. Bingo z małpkami

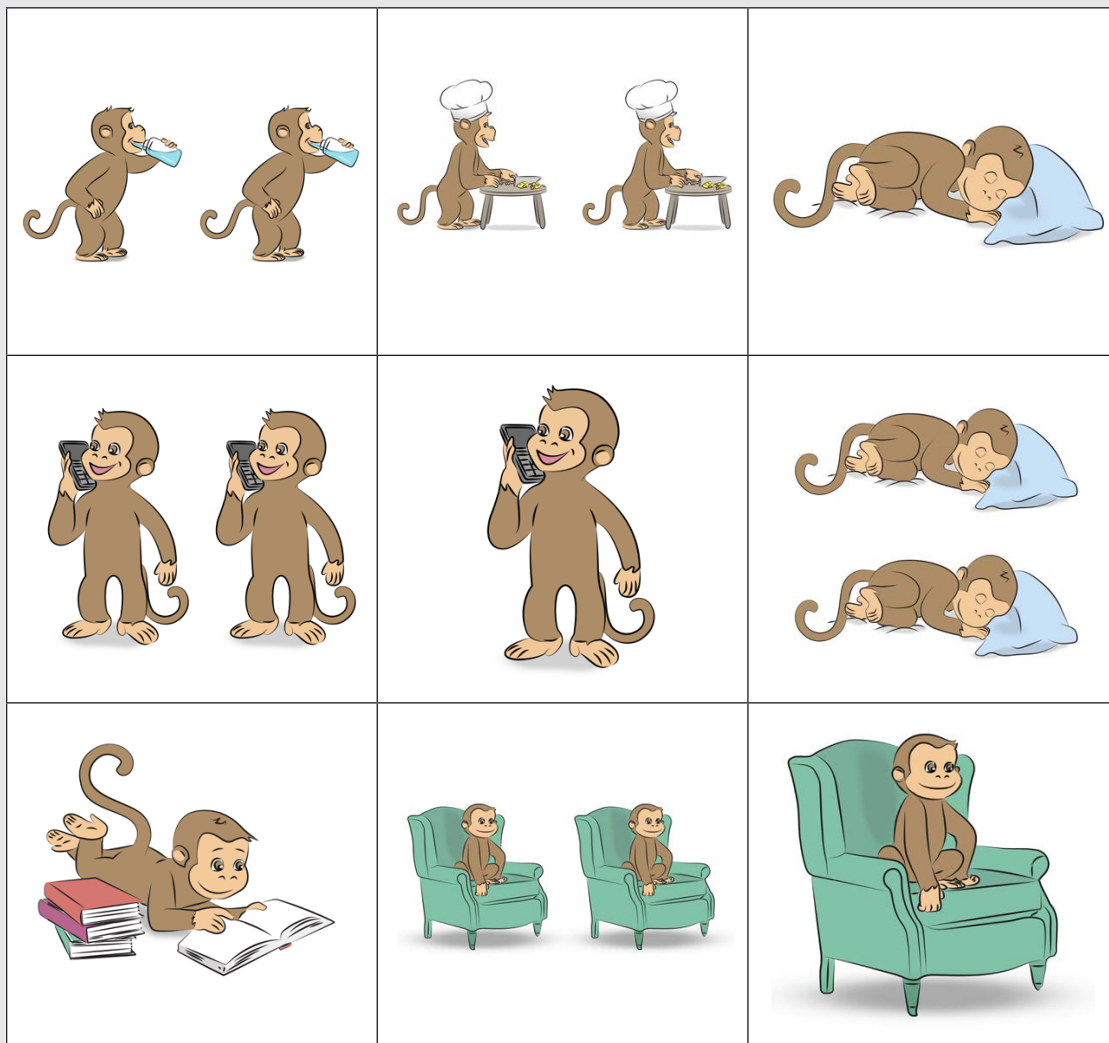
2. Bingo z małpkami

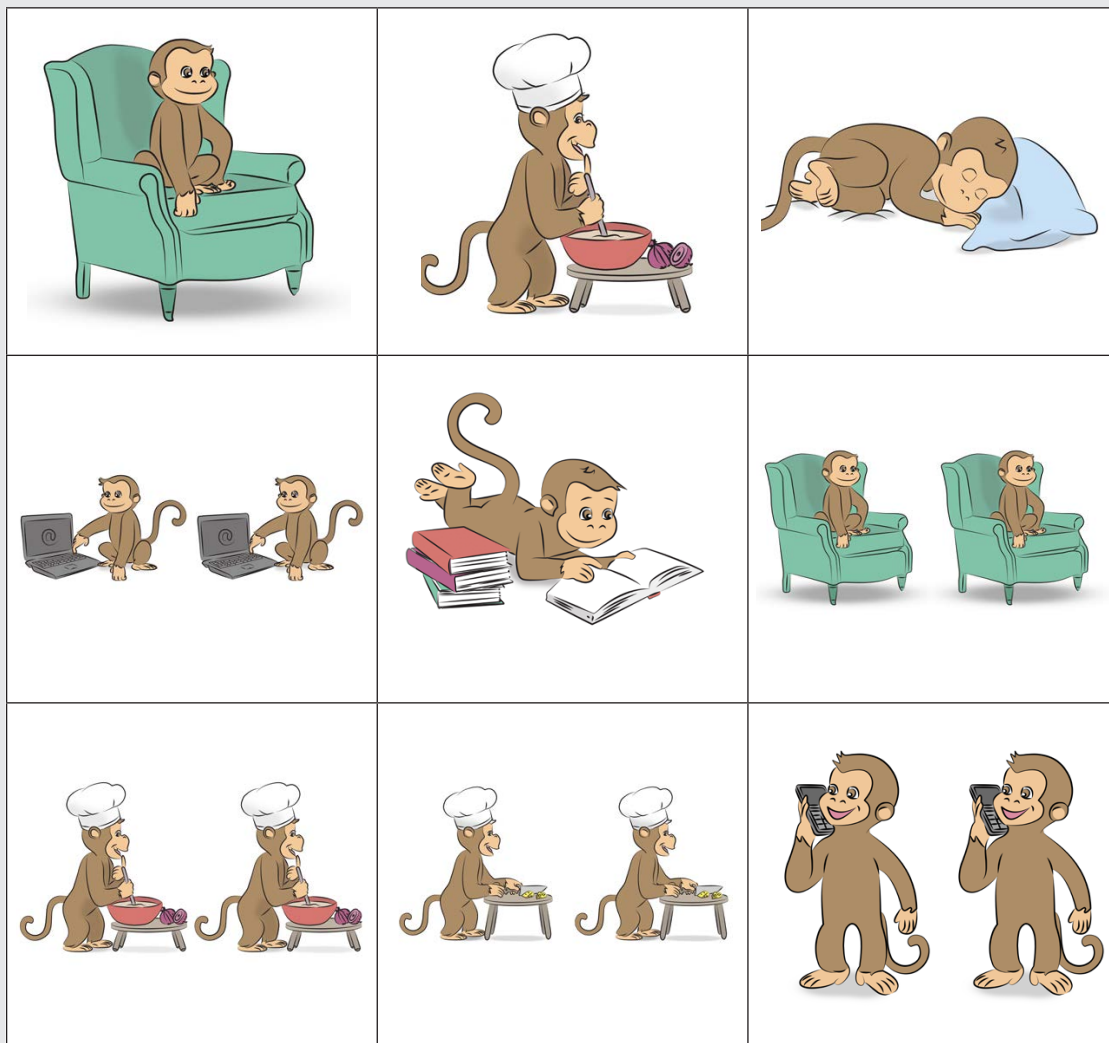
2. Bingo z małpkami

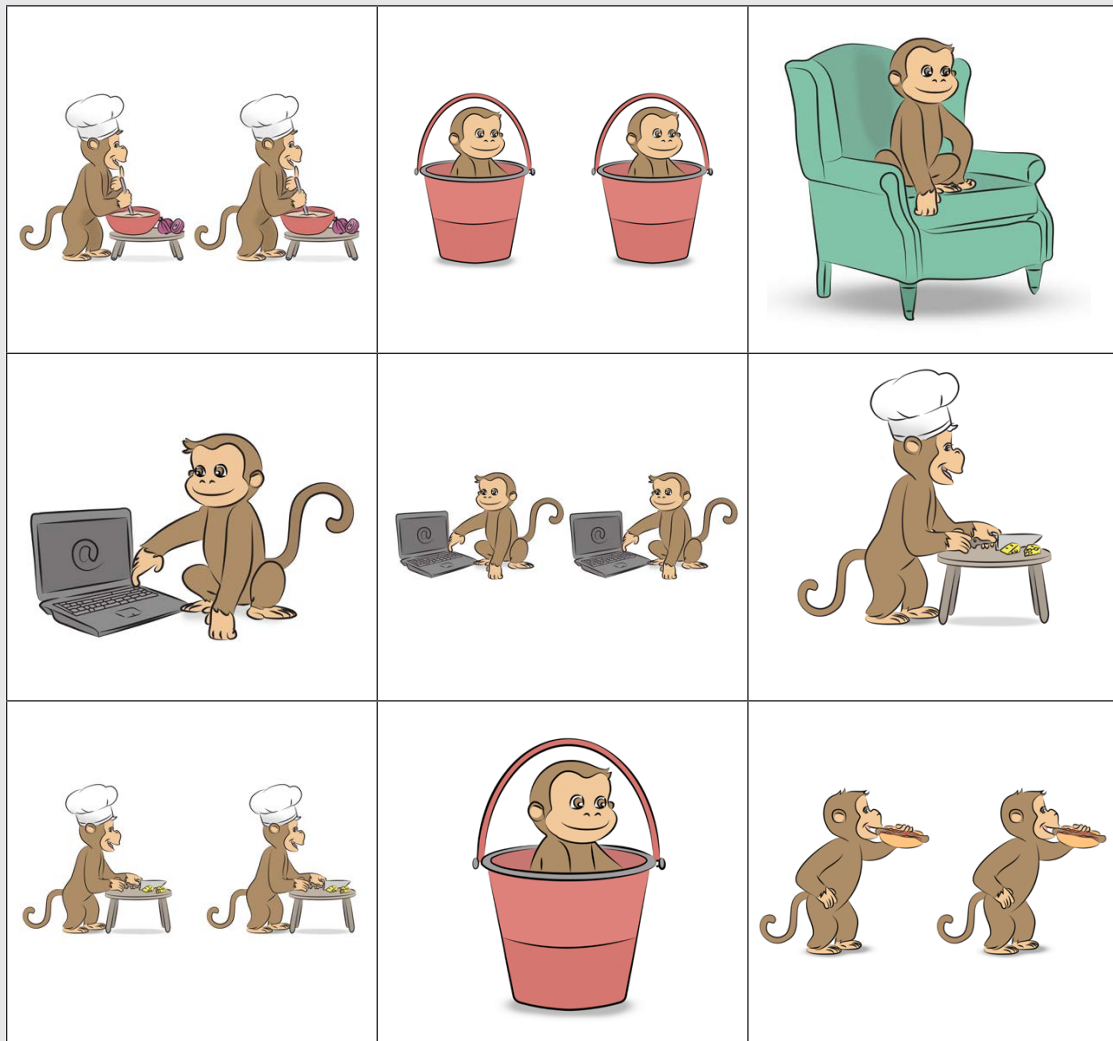
2. Bingo z małpkami

2. Bingo z małpkami

2. Bingo z małpkami

2. Bingo z małpkami

DZIAŁANIE

3. 5 Małych małpek

PRZYGOTOWANIE

Wydrukujcie Małpki A3 na papierze, przetnijcie każdy arkusz na cztery części i zróbcie książeczkę, albo załadujcie pokaz slajdów do urządzenia.

MATERIAŁY

- Małpki A3 lub
- Małpki A3 Pokaz slajdów

INSTRUKCJA

Jeżeli wybieriecie wersję elektroniczną, terapeuta może załadować książeczkę i udostępnić ją na ekranie lub śledzić akcję na własnym urządzeniu, podczas gdy rodzic/opiekun będzie prowadził działanie.

Zaśpiewajcie piosenkę "5 Małych małpek".

1. Jeśli chcecie, możecie obejrzeć piosenkę na [youtube.com](https://www.youtube.com)
2. Rodzic/opiekun może prowadzić działanie śpiewając każdą zwrotkę, żeby dziecko próbowało ją powtórzyć.
3. Terapeuta obserwuje i w razie potrzeby podpowiada rodzicowi/opiekunowi użycie strategii podanych poniżej.

KLUCZOWE STRATEGIE

MUZYKA, MUZYKA, MUZYKA Piosenka ta, jak wiele innych piosenek dla dzieci, zawiera wiele powtórzeń, szczególnie przydatnych dla początkujących słuchaczy. Wykonujcie ruchy w rytm piosenki lub dodajcie czynności pasujące do słów na każdej stronie. Z czasem dzieci najczęściej zaczynają się poruszać w rytm melodii lub dodają ruchy ręką, gdy rozpoznają znajomą piosenkę. Alternatywnie, można piosenkę skandować jako rymowaną z regularnym akcentem na każdej sylabie. Mocne rytmy przyciągają uwagę dziecka i ułatwiają zapamiętanie nowych słów.

"HACZYKI SŁUCHOWE": Po odśpiewaniu piosenki jeszcze raz obejrzyjcie razem obrazki. Na każdej stronie podkreślaj emocje przez dodawanie "Haczyków Słuchowych", aby dziecko łatwiej mogło zrozumieć, jak się czują bohaterowie piosenki. *Hurra, to wygląda zabawnie. Skakanie po łóżku. Oho! Jedna spadła. Pewnie się potłukła. Hmm, mama się zmartwiła. Zatelefonowała do doktora. O nie! Doktor się rozgniewał. Małpki skacząc po łóżku robią bardzo źle.*

KLUCZOWE STRATEGIE

PODSUMOWANIE SŁUCHOWE: Podsumowanie słuchowe to proces, w którym dziecko dopowiada koniec zdania (bądź wersu w piosence lub wierszyku). Żeby tak się stało, dziecko musi znać piosenkę, więc przed wypróbowaniem tej metody zaśpiewaj kilka wersów. W przypadku dzieci, które dopiero zaczynają mówić, zatrzymaj się tuż przed ostatnim słowem. Gdy umiejętności werbalne dziecka rozwiną się, można będzie pozostawić więcej słów do uzupełnienia. W razie potrzeby terapeuta i rodzic/opiekun mogą współpracować, pokazując dziecku, jak należy dokończyć wers piosenki, podając mu w ten sposób model Podsumowania Słuchowego.

CZEKAJ, CZEKAJ I POCZEKAJ JESZCZE TROCHĘ: Ważne jest, żeby przy stosowaniu Podsumowania Słuchowego dać dziecku dużo czasu na rozpoznanie okazji do mówienia oraz do zapamiętania słów, które trzeba dopowiedzieć. Dla terapeuty i rodziców/opiekunów pomocne może być liczenie po cichu i powoli do pięciu oraz okazywanie wyczekiwania. W przypadku animowanego pokazu slajdów można połączyć strategię Po Pierwsze Słuchanie oraz Czekaj, Czekaj, Czekaj i Poczekaj Jeszcze Trochę. Zaśpiewaj słowa, poczekaj aż dziecko skopiuje lub dokończy wers, a potem włącz animację.

KLUCZOWA STRATEGIA

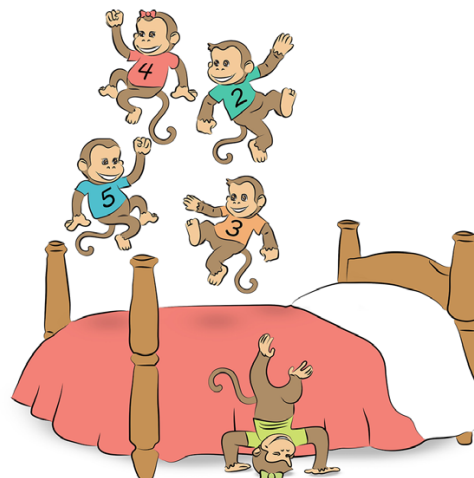
MÓW, MÓW, MÓW: Rozumienie uczuć i przyczyn je wywołujących jest ważną umiejętnością z zakresu teorii umysłu. Materiał z tej lekcji można wykorzystać do dyskusji na temat wypadków, które przydarzyły się znajomym. Opowiedz o różnych sposobach udzielania pomocy, gdy komuś coś się stanie. Można to zrobić nawet w przypadku początkujących słuchaczy. *O nie! Auć. Rozbiła sobie głowę. Gdzie jest mama?*

3. 5 Małych małpek

Skakało po łóżku
małych małpek pięć.

Nagle jedna spadła...

i potłukła się.

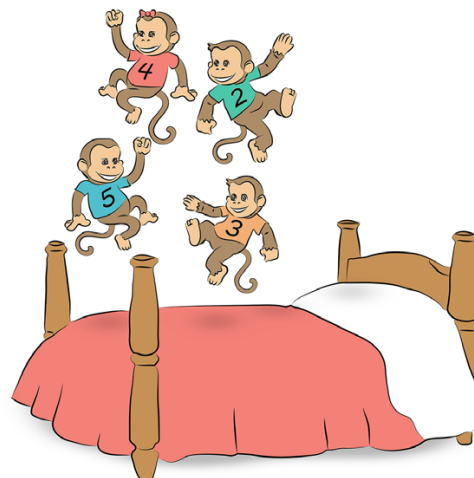
Mama dzwoni
do doktora,

3. 5 Małych małpek

doktor mówi, że

małpki skacząc po
łóżku robią bardzo źle.

Cztery małpki
skaczą, głośno
śmieją się.

Nagle jedna spadła...

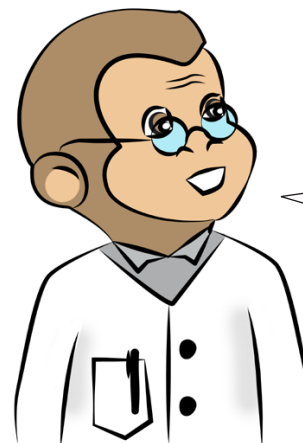

i potłukła się.

3. 5 Małych małpek

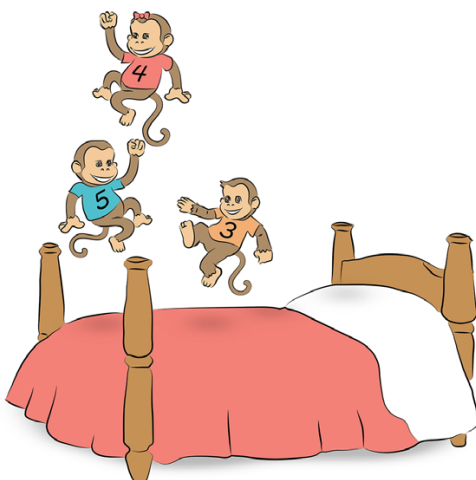

Mama dzwoni
do doktora,

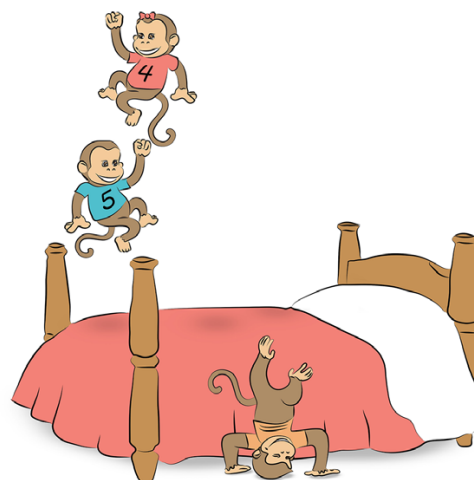

doktor mówi, że

małпки skacząc po
tóżku robią bardzo źle.

Trzy małe małпки
skaczą, śmieją się.

Nagle jedna spadła...

3. 5 Małych małpek

i potłukła się.

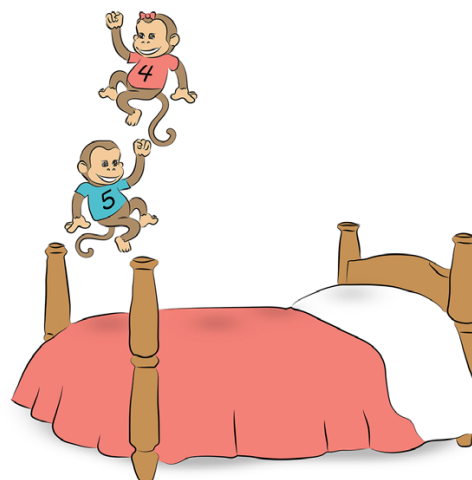

Mama dzwoni
do doktora,

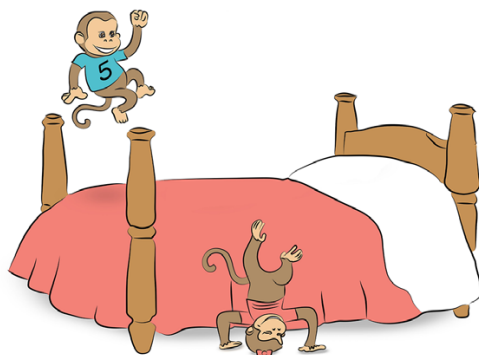
doktor mówi, że

małpki skacząc po
łóżku robią bardzo źle.

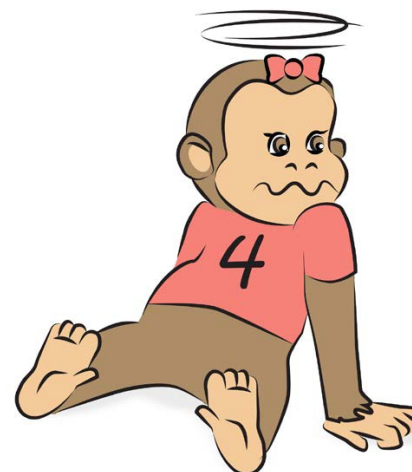

Dwie małe małpki
skaczą, śmieją się.

3. 5 Małych małpek

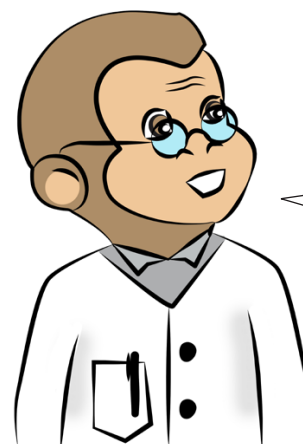
Nagle jedna spadła...

i potłukła się.

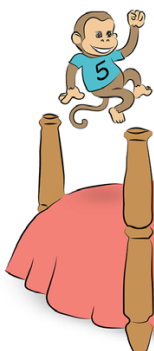
Mama dzwoni
do doktora,

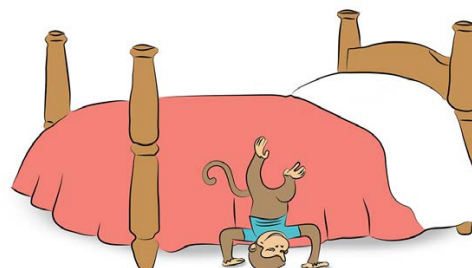
doktor mówi, że

małпки skacząc po
tóżku robią bardzo źle.

3. 5 Małych małpek

Jedna małpka skacze
i wygłupia się.

Ale w końcu
spadła...

i potłukła się.

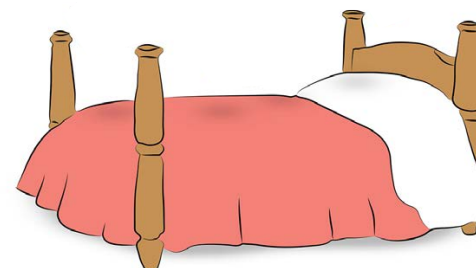
Mama dzwoni
do doktora,

3. 5 Małych małpek

doktor mówi, że

małpki skacząc po
łóżku robią bardzo źle.

DZIAŁANIE

4. Gdzie schowała się małpka?

PRZYGOTOWANIE

Wydrukujcie materiały na grubym papierze. Rodzic/opiekun i dziecko mają zamiar bawić się w "Gdzie schowała się małpka?" Terapeuta obserwuje, instruuje rodzica/opiekuna na temat strategii wymienionych poniżej i przekazuje mu informację zwrotną o wynikach dziecka pod kątem realizacji celów.

INSTRUKCJA

1. Razem z dzieckiem wytnijcie obrazki. Przy wycinaniu opowiadaj o poszczególnych meblach.
2. Przyklej kółko zrobione z wąskiego paska papieru z tyłu, u dołu jednego obrazka z małpką. Pozwoli to na ustawienie małpki. Druga małpka jest zapasowa.
3. Poproś, żeby dziecko podawało ci po jednym lub po dwa obrazki z meblami w celu przyklejenia ich od spodu do kubeczków.
4. Wyjaśnij i pokaż dziecku, że będziesz chować małpkę pod kubeczkiem.
5. Powiedz: "Zamknij oczy" i schowaj małpkę.
6. Powiedz: "Otwórz oczy" i spytaj: "Gdzie jest małpka?"
7. Dziecko zgaduje tak długo, aż znajdzie małpkę. Potem zamieńcie się rolami.

MATERIAŁY

- Zwierzęta A4
- 4 (nieprzezroczyste) kubki z plastiku lub małe miseczki
- masa mocująca (wielokrotnego użytku)

KLUCZOWE STRATEGIE

BUDUJ PAMIĘĆ SŁUCHOWĄ: Poproszenie dziecka, żeby znalazło jakiś mebel stwarza okazję do sprawdzenia pamięci słuchowej. Na początku dziecko może wychwycić tylko jeden element informacji, najłatwiej wtedy, gdy jest on na końcu zdania. *Możesz podać mi łóżko?* Następny etap polega na umieszczeniu elementu informacji w środku zdania. *Przyklejmy krzesło do tego kubeczka.* Jeżeli dziecko jest w stanie znaleźć krzesło, można przejść do etapu z dwoma elementami. *Czy możesz mi podać stół i regał na książki?* Innym wyzwaniem dla pamięci słuchowej jest podanie opisu zamiast nazwy przedmiotu. *Znajdź to, co włączamy wieczorem.*

"**HACZYKI SŁUCHOWE**": W przypadku początkującego słuchacza warto nauczyć się wskazówki zachęcającej do słuchania. Pokaż palcem swoje ucho i powiedz: "Słuchaj!" Używaj intrygującego głosu, aby zwrócić uwagę dziecka. Wskazówkę *Słuchaj!* powinno się stosować tuż przed sprawdzeniem pamięci słuchowej, żeby mieć pewność, że dziecko jest skupione. W miarę rozwijania umiejętności słuchowych przez dziecko można coraz rzadziej używać wskazówki *Słuchaj!*, tak żeby słuchanie stało się elementem osobowości dziecka.

KLUCZOWE STRATEGIE

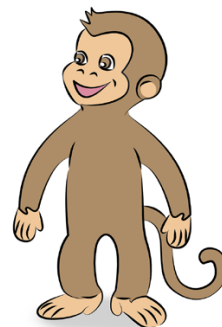
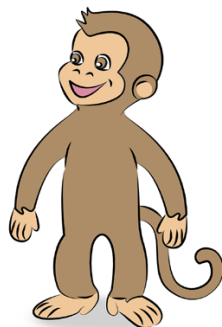
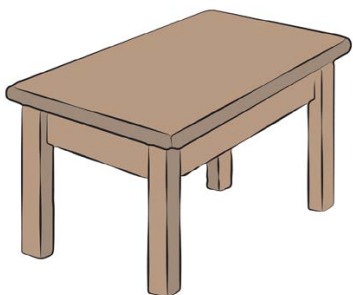
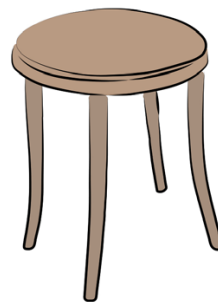
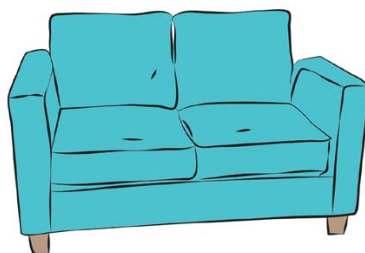
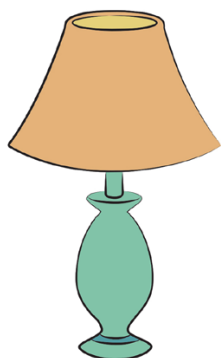
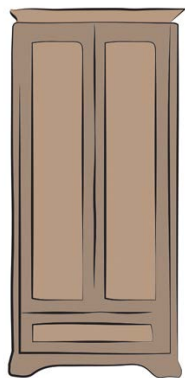
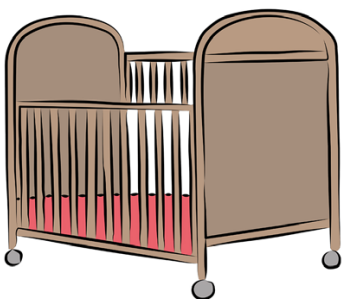
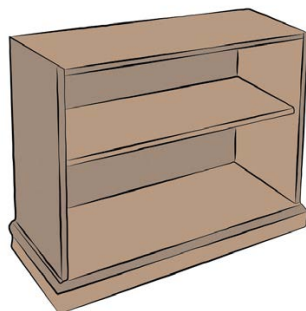
UŻYWAJ ALTERNATYW: Dla początkujących słuchaczy odpowiadanie na pytania nie jest łatwe. Jeżeli dziecko ma z tym trudności, unikaj bezpośrednich odpowiedzi na własne pytania. Zamiast tego zmień budowę pytania na alternatywę. *Myślisz, że małpka jest pod stołem czy pod łóżkiem?* Inny pomysł polega na modelowaniu przez terapeuta przypuszczenia oraz odpowiedzi na pytanie. Rodzic/opiekun może przykładowo powiedzieć: Pani (imię terapeuty), *gdzie jest małpka?* Na co terapeuta może odpowiedzieć: *Och, myślę, że jest pod stołem.*

MÓW, MÓW, MÓW: Opowiedz, do czego służą poszczególne meble. To świetny sposób rozbudowywania słownictwa i modelowania różnych konstrukcji zdania. Z krzesła takich jak to korzystamy wtedy, gdy chcemy usiąść i zjeść obiad. *Na stole można stanąć, żeby sięgnąć po rzeczy, które są wysoko.* Używaj tych zdań jako podpowiedzi, gdzie jest małpka. Gdy na dziecko przypadnie kolej chowania małpki, poproś o wskazówkę. Jeżeli to zbyt trudne dla dziecka, podaj przykłady w pytaniu wyboru. *Czy małpka jest pod tym, na czym siadamy, czy pod tym na czym śpimy?*

KLUCZOWA STRATEGIA

AKCENTOWANIE AKUSTYCZNE: Dziecku może być trudno zachować informację dla siebie. Jedną z przyczyn jest fakt, że małe dzieci są przekonane, iż każdy wie to samo co one. Jeżeli dziecko schowa małpkę pod łóżkiem, to uważa, że inni wiedzą o tym, nawet jeżeli tego nie widzieli. W wieku około trzech lat dzieci rozwijające się w typowy sposób zaczynają rozumieć, że mogą wiedzieć coś, o czym inne osoby nie wiedzą. Jest to oznaka rozwoju umiejętności z zakresu teorii umysłu. Stosowanie Akcentowania Akustycznego do czasowników opisujących czynności lub stany umysłu pomaga dzieciom w rozwijaniu tych umiejętności. *Myślę, że jest pod krzesłem. Nie jestem pewna. Tak mi się tylko wydaje.* Może być konieczne użycie "Haczyka Słuchowego", żeby powstrzymać dziecko przed pokazaniem, gdzie jest małpka. *Nie! Poczekaj. Chcę zgadnąć.*

4. Gdzie schowała się małpka?

Biura MED-EL na świecie

AMERYKA PÓŁNOCNA I POŁUDNIOWA

Argentyna
medel@medel.com.ar

Kanada
officcanada@medel.com

Kolumbia
office-colombia@medel.com

Meksyk
office-mexico@medel.com

USA
implants@medelus.com

AZJA I OCEANIA

Australia
office@medel.com.au

Chiny
office@medel.net.cn

Hongkong
office@hk.medel.com

Indie
implants@medel.in

Indonezja
office@id.medel.com

Japonia
office-japan@medel.com

Malezja
office@my.medel.com

Filipiny
office@ph.medel.com

Singapur
office@sg.medel.com

Korea Południowa
office@kr.medel.com

Tajlandia
office@th.medel.com

Wietnam
office@vn.medel.com

EUROPA, BLISKI WSCHÓD I AFRYKA

Austria
office@at.medel.com

Belgia
office@be.medel.com

Finlandia
office@fi.medel.com

Francja
office@fr.medel.com

Niemcy
office@medel.de

Włochy
ufficio.italia@medel.com

Portugalia
office@pt.medel.com

Hiszpania
office@es.medel.com

Południowa Afryka
customerserviceZA@medel.com

Zjednoczone Emiraty

Arabskie
office@ae.medel.com

Wielka Brytania
customerservices@medel.co.uk

M00346 1.0